

บทความเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม
การรักษาวินัย และจรรยาบรรณวิชาชีพให้แก่ข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษา

ตามโครงการ เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการรักษาวินัย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

กลุ่มกฎหมายและคดี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต ๒
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
ครั้งที่ ๒ (ประจำเดือนพฤศจิกายน)

วิสัยทัศน์

“องค์กรคุณภาพ ในศตวรรษที่ ๒๑ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

อุทาหรณ์คดีปกครอง

ตอนที่ ๒ ถูกปลดจากตำแหน่งหัวหน้า ... ขอค่าเยียวยาทางจิตใจได้หรือไม่ ?

(บทความเผยแพร่ในสื่อฐานเศรษฐกิจ คอลัมน์ “อุทาหรณ์จากคดีปกครอง”)

โดย นายปกครอง

ข้าราชการกับการแต่งตั้งโยกย้าย ถือได้ว่าเป็นเรื่องปกติวิสัยที่ผู้บังคับบัญชามีอำนาจที่จะจัดการบริหารงานบุคคลภายในหน่วยงานได้โดยยึดประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ ! และต้องดำเนินการไปตาม ระบบคุณธรรม ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือกระทบสิทธิของ ผู้รับคำสั่ง เช่น การย้ายให้ไปทำงานในระดับหรือตำแหน่งที่ลดลง การย้ายที่ทำให้สิทธิและประโยชน์ลดลง หรือการย้าย ในลักษณะที่เป็นการกลั่นแกล้ง หรือไม่สมเหตุสมผล

กรณีการแต่งตั้งโยกย้ายที่ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งผู้บังคับบัญชามักอ้าง หรือ ให้เหตุผลว่าเพื่อความเหมาะสมและประโยชน์ของทางราชการ ซึ่งหากผู้อยู่ภายใต้บังคับของคำสั่งเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้หรือไม่ ? และหากการย้ายเป็นเหตุให้เสื่อมเสียชื่อเสียงหรือภาพพจน์และรู้สึกอับอาย เพราะถูกผู้อื่นเข้าใจว่าตน ปฏิบัติหน้าที่บกพร่องและขาดประสิทธิภาพ เช่นนี้ ... จะมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายทางจิตใจได้หรือไม่ ?

หาคำตอบได้จากคดีที่จะคุยกันต่อไปนี้ครับ ...

เหตุของคดีเกิดจาก ... นางสาวหงส์ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งเภสัชกรชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานเภสัชกรรมของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานเภสัชกรรมมาเป็นเวลาหลายปี แต่ต่อมาผู้อำนวยการโรงพยาบาล ได้มีคำสั่งให้ยกเลิกการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว และมีคำสั่งให้นางสาวนก ตำแหน่งเภสัชกรชำนาญการ มาปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานเภสัชกรรมแทน ทำให้นางสาวหงส์ต้องกลายมาเป็นลูกน้องของนางสาวนก

นางสาวหงส์เห็นว่า คำสั่งแต่งตั้งนางสาวนกนั้นไม่ได้คำนึงถึงความรู้ความสามารถและประโยชน์ของ ทางราชการ เพราะให้ข้าราชการที่มีระดับตำแหน่ง อายุงาน และประสบการณ์น้อยกว่ามาปฏิบัติหน้าที่แทน ทำให้ตน ถูกดูหมิ่นเหยียดหยามและได้รับความอับอาย นางสาวหงส์ (ผู้ฟ้องคดี) จึงมีหนังสือร้องทุกข์ต่อผู้ว่าราชการจังหวัด แต่เมื่อมิได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พร้อมทั้งให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ชดใช้ค่าเสียหาย จากการที่ต้องเสื่อมเสียชื่อเสียงเป็นเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก่” โครงการ เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการรักษาวินัย

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ประเด็นแรกที่ต้องพิจารณา คือ คำสั่งยกเลิกการปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มของผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งที่ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ? และถือเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งยกเลิกการปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มของผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งให้นางสาวนกปฏิบัติหน้าที่แทน เป็นการออกคำสั่งในฐานะผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภายในโรงพยาบาล ซึ่งแม้จะไม่ใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพราะไม่ได้มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีโดยตรง โดยมีผล เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงภารกิจการปฏิบัติหน้าที่ภายในหน่วยงาน ซึ่งสิทธิและประโยชน์ในฐานะการเป็นข้าราชการมิได้เปลี่ยนไปจากเดิมก็ตาม แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มมานาน (๙ ปี) จึงต้องถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์และความชำนาญงานเป็นอย่างมาก ซึ่งเหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้ากลุ่มงานเภสัชกรรม ประกอบกับนางสาวนกมีอาวุโสน้อยกว่าและยังเคยเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีมาก่อน ย่อมกระทบต่อจิตใจและการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีในฐานะที่ต้องอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของนางสาวนก จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สามารถอธิบายเหตุผลให้กระจ่างชัดว่าการที่มีคำสั่งพิพาทนั้นเนื่องด้วยสาเหตุที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพหรือมีข้อบกพร่องประการใด หรือการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีมีผลให้การทำงานภายในกลุ่มงานเภสัชกรรมมีข้อขัดข้องหรือล่าช้าอย่างไร ย่อมแสดงให้เห็นว่าคำสั่งพิพาทเป็นการใช้ดุลพินิจ ที่มีได้เกิดจากความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ และไม่ได้เป็นไปตามระบบคุณธรรมที่จะต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถและคุณสมบัติของบุคคลในการจัดคนให้เหมาะสมกับงาน อีกทั้งยังทำให้การปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดี มีความแตกต่างกันในบทบาทและอำนาจหน้าที่อย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่านางสาวนกเป็นผู้ มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญมากกว่าผู้ฟ้องคดีอย่างไร และเมื่อปรากฏตามคำกล่าวอ้างของ ผู้ฟ้องคดีที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้โต้แย้งว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งพิพาทนั้น เกิดจากปัญหาความขัดแย้ง ในเรื่องการจัดตั้งกรมการบริหารงานในมูลนิธิเพื่อการพัฒนาโรงพยาบาล กรณีจึงรับฟังได้ตามคำกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดี

ดังนั้น คำสั่งยกเลิกการปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ขอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ปรากฏข้อเท็จจริงต่อมาว่าหลังจากที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งให้นางสาวนกปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานเภสัชกรรม และให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ดังเดิมแล้ว ซึ่งมีผลให้คำสั่งพิพาทเป็นอันยกเลิกไปโดยปริยาย ศาลจึงไม่จำเป็นต้องมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวแต่อย่างใด

สำหรับความเสียหายทางจิตใจนั้น ศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายได้ตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด ซึ่งแม้ต่อมาจะปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้กลับไปปฏิบัติหน้าที่ดังเดิมก็ตาม แต่ก็ไม่อาจแก้ไขเยียวยาความเสียหายของผู้ฟ้องคดีให้กลับคืนมาเหมือนเดิม ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากตำแหน่งหน้าที่การงานและฐานานุกรมของผู้ฟ้องคดีแล้ว เห็นสมควรกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท (ค่าพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๑๑๙/๒๕๖๕)

คดีนี้ ศาลปกครองได้วางหลักปฏิบัติราชการที่ดีในเรื่องการบริหารงานบุคคลภายในหน่วยงานที่จะต้องใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยเจตนารมณ์ของกฎหมาย เป็นไปตามระบบคุณธรรม สมเหตุสมผล และเพื่อประโยชน์ของ ทางราชการอย่างแท้จริง ซึ่งในกรณีที่ย้ายนั้นกระทบต่อสิทธิและประโยชน์ที่ข้าราชการผู้นั้นเคยได้รับให้ลดน้อยลง ย่อมถือเป็นคำสั่งทางปกครองที่สามารถฟ้องขอให้ศาลปกครองเพิกถอนได้ ส่วนกรณีการย้ายที่ไม่กระทบสิทธิและประโยชน์ แต่มีลักษณะที่ขัดกับระบบคุณธรรมอย่างชัดเจน มีการลดบทบาทหน้าที่อย่างมีนัยสำคัญ และมีได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการอย่างแท้จริงแล้ว ผู้รับคำสั่งดังกล่าวย่อมถือเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดี ต่อศาลปกครองได้เช่นกัน และหากคำสั่งนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายก็อาจได้รับค่าเสียหายทางจิตใจตามสมควรแก่กรณีครับ

(ปรึกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕)

ที่มา

https://www.admincourt.go.th/admincourt/upload/webcms/Academic/Academic_๐๒๐๖๒๒_๑๕๔๘๒๔.pdf

ความรู้เกี่ยวกับวินัย และการรักษาวินัย

คำว่า “วินัย” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ หมายถึง ระเบียบแบบแผน และข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ

ในทางการบริหารนั้น “วินัย” มีความหมายไปในหลายลักษณะ เช่น ลักษณะที่เป็นการควบคุมตนเอง (Self Control) โดยมุ่งพิจารณาวินัยในแง่การพัฒนาตนเอง เพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับความจริงจำเป็นและความต้องการ ซึ่งเรียกว่า อุตวินัย (Self Discipline)

วินัยข้าราชการอาจแยกพิจารณาได้เป็น ๒ ความหมายคือ

๑. หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ แบบแผนความประพฤติที่ทางราชการกำหนดให้ข้าราชการยึดถือและปฏิบัติ

๒. หมายถึง ลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ข้าราชการแสดงออกมาในทางที่ถูกที่ควร เป็นการควบคุมตนเองให้แสดงพฤติกรรมที่ถูกระเบียบ หลักเกณฑ์ หรือแบบแผนที่ทางราชการกำหนดไว้ ดังนั้น วินัยจึงหมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ หรือแบบแผนความประพฤติที่ควบคุมพฤติกรรมของคนในองค์กรให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกที่ควรที่ราชการพึงประสงค์

การรักษาวินัย หมายถึง การที่ข้าราชการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางวินัย ตามที่กฎหมายบัญญัติอย่างเคร่งครัด ระมัดระวัง ดูแล ป้องกัน ไม่ฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยง หากพบว่ามีกรกระทำผิด ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการทางวินัยทันที เพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้อื่น การรักษาวินัยที่ดีนั้น นอกจากเกิดจากตัวข้าราชการเองที่จะต้องเรียนรู้ สำนึก และตระหนักในหน้าที่แล้ว ผู้บังคับบัญชาก็จะต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ดูแล ส่งเสริม และพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัยด้วย

บทบาทของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการรักษาวินัย

(๑) เสริมสร้างและพัฒนาผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้มีวินัย

(๒) ป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย

(๓) ดำเนินการทางวินัยผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย
วัตถุประสงค์ของการรักษาวินัย

(๑) เพื่อส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพของข้าราชการ และรักษาประโยชน์ของราชการ

(๒) เพื่อธำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีของข้าราชการด้วยลักษณะของวินัย

ลักษณะของวินัย

วินัยมีลักษณะเป็นข้อบัญญัติ เพื่อควบคุมและส่งเสริมให้ข้าราชการอยู่ในกรอบแห่งความประพฤติอันดีงาม ระเบียบวินัยโดยทั่วไปมีไว้เพื่อให้บุคคลในสังคมปฏิบัติร่วมกันในทิศทางและแนวทางเดียวกัน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบ สันติ เคารพในสิทธิและหน้าที่ของกันและกัน

วินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ข้อบัญญัติที่กำหนดเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติตามหมวด ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๘๒ ถึงมาตรา ๘๗ ซึ่งอาจแยกได้ดังนี้

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก้” โครงการ เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการรักษาวินัย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

มาตรา ๘๒ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องรักษาวินัยที่บัญญัติเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติไว้ในหมวดนี้โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ

มาตรานี้กำหนดให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติที่เป็นข้อห้ามและถือปฏิบัติในเรื่องวินัยอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอ ทั้งในและนอกเวลาราชการ แต่ทั้งนี้ การกระทำผิดวินัยตามบทบัญญัติดังกล่าวต้องเป็นความผิดที่ได้ทำในขณะที่มีสถานภาพเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา แต่หากผู้ใดได้กระทำความผิดก่อนมีสถานภาพเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือก่อนบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ย่อมไม่อาจถือเป็นความผิดวินัย และนำมาสั่งลงโทษทางวินัยได้ แต่อาจจะถือว่าเป็นผู้ขาดคุณสมบัติทั่วไปในการรับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ หากเข้าเหตุตามที่กฎหมายกำหนด และหากปรากฏภายหลังเข้ารับราชการก็อาจต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการโดยพลัน เพราะเหตุขาดคุณสมบัติได้

กรณีตัวอย่าง

ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเมื่อครั้งเป็นพนักงานราชการ กระทำการทุจริตสอบคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และต่อมาหลังจากได้รับการบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาถูก ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๔ (๘) และมีมูลความผิดอาญาฐานเป็นเจ้าพนักงานกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๗ มาตรา ๑๖๑ และมาตรา ๑๖๒ (๑)และ (๔) ประกอบมาตรา ๘๖ การกระทำความผิดดังกล่าวจึงถือเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครูซึ่งเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๐ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการ (มติ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๒)

ที่มา : หนังสือข้อกำหนดวินัย และการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดทำโดย สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

หลักธรรมนำชีวิต

๑๐๐ คำสอน สมเด็จพระสังฆราช

คำสอนสมเด็จพระสังฆราช ที่ ๔๑

ความดีนั้นเกิดจากกรรม(การงาน)ที่ดี ดังที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ ความว่าคนเป็นคนดีเพราะกรรม เป็นคนถ้อยก็เพราะกรรม ฉะนั้น เมื่อละเลิกกรรมที่ชั่วผิด ทำกรรมที่ดีที่ชอบ ก็ได้เป็นคนดีแล้ว แต่คนที่ทำกรรมชั่วผิด แม้จะได้รับบัญญัติ(แต่งตั้ง)ว่าดีอย่างไร ก็หาชื่อว่าเป็นคนดีไม่ผู้รู้และค่านเป็นคนแรกก็คือตนเอง เว้น ไว้แต่จะมีตาใจบอดไปเสียแล้ว ด้วยความหลงตนไปอย่างยั้งนั้นแหละจึงจะไม่รู้

คำสอนสมเด็จพระสังฆราชที่ ๔๒

อันความดีนั้นย่อมเป็นอาภรณ์ เป็นอิสริยยศ(ยศคือความเป็นใหญ่)ของคนดี เพราะคนดีย่อมเห็นความดีนี้แหละเป็นยศอันยิ่งใหญ่ และย่อมพอใจประดับความดีเป็นอาภรณ์ จึงกล่าวได้ว่าความ ดีนั้นเป็นอิสริยาภรณ์ของคนดี

คำสอนสมเด็จพระสังฆราชที่ ๔๓

กรรม แปลว่า กิจที่คนกระทำ คำว่า ทำ หมายถึงทั้งทำด้วยกาย อันเรียกว่ากายกรรม ทั้งด้วยวาจา คือพูด อันเรียกว่าวจีกรรม ทั้งด้วยใจคือคิด อันเรียกว่ามโนกรรม บางทีเมื่อพูดกันว่าทำก็หมายถึง ทำทางกายเท่านั้น ส่วนทางวาจาเรียกว่าพูด ทางใจเรียกว่าคิด แต่เรียกรวมได้ว่าเป็นการกระทำทุกอย่าง เพราะจะพูดก็ต้องทำคือทำการพูด จะคิดก็ต้องทำคือทำการคิด จึงควรเข้าใจว่าคำว่าทำใช้ได้ทุกทาง

คำสอนสมเด็จพระสังฆราชที่ ๔๔

ความเชื่อกรรม ถ้าเชื่อให้ถูกทางก็จะแก้ความเชื่อโศกลางต่างๆได้เป็นอันมาก และสำหรับคนเรามีปัญญาสร้างกรรมใหม่ๆขึ้นได้ดีๆ มีพระธรรมของพระพุทธเจ้าปฏิบัติรักษาอยู่ก็เป็นผู้มีสละ กิจจัดทุกข์ภัยต่างๆได้เป็นอย่างดี

คำสอนสมเด็จพระสังฆราชที่ ๔๕

สอนทางพระพุทธศาสนา สอนให้ทุกๆคนพิจารณาให้ทราบหลักกรรมเนื่องๆ เพื่อเป็นผู้ไม่ประมาทพยายามละกรรมชั่ว ประกอบแต่กรรมดี เพราะทุกๆคนสามารถละกรรมที่ชั่ว ประกอบแต่กรรมที่ดีได้ การที่ยังปฏิบัติดังกล่าวไม่ได้ ก็เพราะยังประมาท มิได้พิจารณาให้รู้ตระหนักในหลักกรรม และไม่เชื่อกรรมไม่เชื่อผลของกรรม ไม่เชื่อความที่สัตว์มีกรรมเป็นของตน ต่อเมื่อเป็นผู้ไม่ประมาทและมีศรัทธา ความเชื่อดังกล่าวจึงจะละกรรมชั่ว ทำกรรมดีได้ตามสมควร

คำสอนสมเด็จพระสังฆราชที่ ๔๖

ทุกๆคนทำกรรมใดไว้ กรรมนั้นย่อมให้ผลในปัจจุบันบ้าง ในภายหน้าบ้าง ในเวลาต่อไปบ้าง ตามแต่กรรมนั้นๆ จะหนักเบาอย่างไร ท่านเปรียบเหมือนอย่างยืนอยู่บนที่สูงและโยนสิ่งต่างๆ มีก้อนหิน ก้อนดิน กิ่งไม้ ใบหญ้าลงมา ของที่มีน้ำหนักมากย่อมตกลงสู่ พื้นดินก่อน ส่วนกรรมที่หนักน้อยกว่าหรือเบากว่าจะให้ผลตามหลัง

คำสอนสมเด็จพระสังฆราชที่ ๔๗

คนมีอำนาจเหนือกรรม อาจควบคุมกรรมของตนได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่ลืมว่าจะต้องควบคุมจิตใจตนของตนได้ด้วย โดยตั้งมั่นแน่วแน่อยู่ในธรรม เช่น เมตตา สติ ปัญญา สัจจาธิษฐาน เป็นต้น อันเป็นส่วนจิตและศีลอันหมายถึงตั้งเจตนา เว้นการที่ควรเว้น ทำการที่ควรทำในขอบเขตอันควร

คำสอนสมเด็จพระสังฆราชที่ ๔๘

ผู้ที่ทำกรรมดีอยู่มากเสมอๆ จึงไม่ต้องกลัวกรรมชั่วในอดีตหากจะมี กุศลของตนก็จะช่วยให้มีความสุขความเจริญสืบต่อไป และถ้าได้แผ่เมตตาจิตอยู่เนืองๆ ก็จะระงับคู่เวรอดีตได้อีกด้วย ระงับได้ตลอดถึงปัจจุบัน

คำสอนสมเด็จพระสังฆราชที่ ๔๙

ทุกคนต้องรับผิดชอบต่อกรรมของตนเองจะบ้ายไปให้คนอื่นไม่ได้ คนทำดีจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ก็ตามก็เป็นคนดี เพราะกรรมของตน ใครจะรู้หรือชื่นชมหรือไม่ก็ตาม ตัวผู้ทำรู้สึกตัวเอง ว่าทำดี คนที่ทำไม่ดี เช่น ประพฤติตนเกะกะระรานเป็นคนหัวขโมย ก็เป็นคนชั่วเพราะกรรมของตน ใครจะรู้หรือไม่ก็ตาม ตัวผู้ทำเองก็รู้ว่าตัวทำชั่ว อาจจะไม่ยอมรับผิดให้ผู้อื่นด้วยการหลอกให้คนอื่น เข้าใจผิด แต่จะหลอกตัวเองไม่ได้ ตัวเองย่อมรู้สึก ย่อมรู้สึกสำนึกตัวเองอย่างเต็มที่ ฉะนั้น เมื่อทำดี ทำชั่วแล้ว จึงปิดดีปิดชั่วออกไปให้พ้นตัวเองไม่ได้ เพราะรู้สึกตัวเองอยู่ทางจิตของตน ใครจะแย่งดีไปจะใส่ชั่วให้ก็ไม่ได้ นอกจากจะหลอกให้คนอื่นเข้าใจผิดเท่านั้น

คำสอนสมเด็จพระสังฆราชที่ ๕๐

พระพุทธศาสนาแสดงเรื่องกรรมไว้ เพื่อให้รู้ว่ากรรมเป็นเหตุวิบาก คือผลตั้งแต่ถือ กำเนิดเกิดมา และติดตามให้ผลต่างๆต่อชีวิต ทำนองลิขิตนั้นแหละแต่กระบวนของกรรมที่ทำไว้มีสลับซับซ้อนมาก ทั้งเกี่ยวกับเวลาที่กรรมให้ผล และข้อสำคัญที่สุดคือเกี่ยวกับความประพฤติปฏิบัติของแต่ละบุคคลในปัจจุบัน คือทางพระพุทธศาสนาสอนให้ไม่เป็นทาสของกรรมเก่า เช่นเดียวกับให้ไม่เป็นทาสของตัณหา แต่ให้ละกรรมชั่วกระทำความกรรมดี และชำระจิตของตนให้บริสุทธิ์สะอาด ตามหลักพระโอวาท ๓ หรือกล่าวโดยทั่วไป มีกิจอะไรก็ตามควรทำก็ทำ โดยไม่ต้องนั่งรอนอนรอผลของกรรมเก่าอะไร

ที่มา : <https://ethics.nso.go.th/index.php/moral/๒๙-๑๐๐>

ความรู้ คู่คุณธรรม

การรู้ความจริงของผู้ปฏิบัติธรรมต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน พระพุทธศาสนามีทรรศนะในการมองโลกเป็นธรรมชาติที่เชื่อว่าทั้งจิตและวัตถุเป็นจริง เท่า ๆ กัน มนุษย์มีประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ในลักษณะของปรากฏการณ์ที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างจิตกับวัตถุ และมีลักษณะพิเศษที่ทำให้มนุษย์ต่างจากสิ่งมีชีวิตอื่น คือ มีปัญญา ทั้งนี้ เพราะพระพุทธองค์เมื่อทรงสอนเรื่องความจริงว่า

ความจริงมีอยู่ ๒ ระดับ คือ ความจริงระดับสมมติ เรียกว่า สมมติสัจจะ (Conventional Truth) ได้แก่ สิ่งที่เป็นจริงเพราะมีบัญญัติเองชาวโลกรับรู้ร่วมกัน เช่น คน พ่อแม่ ลูก สุนัข ต้นไม้ ภูเขา แม่น้ำ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดจากการรวมตัวของขันธ์ ๕ ซึ่งเป็นการรวมตัวของวัตถุและจิตเข้าด้วยกัน สิ่งที่ปรากฏเป็นโลกและสิ่งต่าง ๆ ล้วนเป็นปรากฏการณ์ที่สัมพันธ์กันระหว่างจิตกับวัตถุและชาวโลก (พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต), ๒๕๓๓) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ความจริงในระดับนี้เป็นสิ่งที่มีอยู่แบบธรรมชาตินิยม รับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสมีการเปลี่ยนแปลงได้

ส่วนอีกระดับหนึ่ง เป็นระดับพ้นวิสัยโลก เรียกว่า ปรมาตสัจจะ (Ultimate Truth) เป็นความจริงในระดับสูงสุดนั่น คือ พระนิพพาน พระนิพพานนั้น ได้แก่ ภาวะที่ความทุกข์ดับ ถือเป็นคุณค่าสูงสุดในชีวิต นิพพานเป็นเป้าหมายของชีวิต ชีวิตที่ดี คือ ชีวิตที่มุ่งไปสู่พระนิพพานนั้น ส่วนชีวิต ที่ไม่ดี คือ ชีวิตที่เดินสวนทางกับพระนิพพาน ดังนั้น พระนิพพานจึงเป็นหลักในการตัดสินความดี ความชั่ว การทำความดี คือ การดำเนินไปตามหนทางสู่พระนิพพานนั่นเอง

พุทธศาสนาเถรวาทมีความเห็นว่า สภาพความเป็นจริง และความสุขของมนุษย์นั้น มีหลายชนิดแต่อย่างนั้นก็สามรถสรุปได้ ๓ ระดับ ดังนี้คือ

๑) กามสุข ได้แก่ สุขอันเนื่องด้วยกาม เป็นความสุขทางผัสสะที่ต้องอ้างอิงวัตถุ เช่น ความสุขจากการกินดื่มเที่ยว หรือระดับที่สูงขึ้นไปเป็นระดับจิตใจคือ ความสุขจากการมีตำแหน่ง ยศถาบรรดาศักดิ์ มีทรัพย์สินสมบัติ มีบริวารพร้อมไปด้วยความสุข แต่ถึงอย่างไรความสุขเช่นนี้ถือว่าเป็นความสุขที่เนื่องด้วยกาม เป็นของชาวโลกโดยทั่วไปดังที่ (พระเทพเวที (ป.อ. ปยุตโต), ๒๕๓๖) ได้จัดความสุขขั้นนี้อยู่ในความสุขระดับศีล

๒) ฌานสุข ได้แก่ ความสุขเนื่องด้วยฌาน หรือสมาธิเป็นความสุขด้านจิตใจที่ไม่อ้างอิง อาศัยวัตถุ แต่เป็นความสุขที่เกิดจากความสงบทางจิตที่เกิดจากสมาธิซึ่งยังต้องอาศัยธรรมารมณเป็น อาหารหล่อเลี้ยงอยู่ ความสุขระดับฌานนี้เป็นความสุขที่สามารถทำให้เกิด ทำให้มี โดยการบำเพ็ญเพียรทางจิต แต่ก็สามารถเสื่อมได้เช่นกันฌานสุขนี้จัดอยู่ในความสุขระดับสมาธิ

๓) นิพพานสุข ได้แก่ ความสุขเนื่องด้วยนิพพาน หมายถึง การดับดับดับดับทุกข์ได้เป็นความสุขที่อยู่ในขั้นที่จิตเป็นอิสระภาพ หรือขั้นวิมุตติซึ่งมีปัญญาเห็นแจ้งจริงในสิ่งทั้งหลายโดยไม่เข้าไปยึดติดหรือถูกครอบงำด้วยความแปรปรวนของโลกและชีวิต ความสุขขั้นนิพพานสุขนี้จัดอยู่ในความสุขระดับปัญญา ในความสุขทั้ง ๓ ระดับนั้น แม้พุทธศาสนาจะยอมรับว่า กามสุขเป็นความสุข ระดับหยาบ ๆ อยู่ แต่ไม่ได้ปฏิเสธความสุขระดับนี้ เพียงแต่เสนอแนะว่ามีความสุขที่ดีกว่า ประเสริฐกว่ากามสุข มนุษย์ไม่ความยึดติดอยู่กับความสุขระดับใดระดับหนึ่งแต่สมควรจะพัฒนาตนเอง เพื่อที่จะก้าวไปสู่ความสุขที่ดีกว่า จนถึงความสุขขั้นวิมุตติ คือ ในขั้นนิพพานซึ่งถือว่าเป็นจุดหมายปลายทางของความสุขที่พุทธศาสนาเสนอไว้ให้ทุกคนได้ปฏิบัติธรรมโดยการปฏิบัติตามหลักสติปัฏฐาน ๔ นั่นเอง

ที่มา : ทิพย์ธิดา ณ นคร และ ๒พระมหาโสภณ วิจิตรธมโม วารสารพุทธจิตวิทยา ปีที่๔ ฉบับที่๑
(มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๒)

file:///C:/Users/k/Downloads/sbinsrio๑,+%๗B\$userGroup%๗D,+๙.pdf

นิทานธรรม

เรื่อง “หลวงปู่ดีเนาะ ผู้มองโลกในแง่ดี”

มีพระรูปหนึ่ง มีผู้คนศรัทธาแน่นถือมาก ท่านเป็นคนมองโลกในแง่ดี ไม่ว่าจะเจอเรื่องทุกข์หรือเรื่องร้ายแรงแค่ไหนก็ไม่ทำให้หวั่นไหว ขอนำเพื่อน ๆ ถลายอดมิตร มาร่วมมองโลกในแง่ดีกับหลวงปู่ผู้มีอารมณ์ดี บัดนี้

เช้าวันหนึ่งหลวงปู่ออกเดินบิณฑบาต บังเอิญพวกเด็ก ๆ กำลังทะเลาะกัน ขว้างก้อนหินใส่กัน เกิดพลาดก้อนหินมาโดนหลวงปู่ที่หน้าผากจนแตกและมีเลือดไหลออกมาก พวกชาวบ้านตกใจมาก รีบพากันหามาห้ามเลือด แล้วก็บ่นตำหนิดเด็กจอมซนด้วยอารมณ์โกรธและกล่าวขอร้อง หลวงปู่กลับตอบว่า “ดีเนาะที่ตาไม่บอด”

ครั้งหนึ่ง โยมมานิมนต์ท่านไปเทศน์ที่บ้าน บอกท่านว่าจะมารับแต่เช้า หลวงปู่ก็นั่งรอจนสายโยมก็ไม่มาสักที ท่านจึงว่า “ไม่มา ก็ดีเหมือนกันเนาะ เราฉันข้าวของเราดีกว่า” ท่านฉันข้าวได้ไม่กี่คำ โยมก็มารับพอดี และขอโทษที่มาช้า เหตุเพราะวารถมันเสีย หลวงปู่จึงหยุดฉัน “ก็ดีเนาะ ไปฉันที่งานเนาะ”

หลวงปู่นั่งรถไปได้สักพัก รถก็ดับไปตั้ง ๆ คนขับบอก “รถเสียครับ” หลวงปู่ก็ว่า “ดีเนาะ ได้หยุดพักชมวิวเนาะ” คนขับลงมือซ่อมรถทันทีแต่ทำอย่างไรเครื่องก็ไม่ติด จึงวานให้หลวงปู่ช่วยเข็นรถ ความจริงหลวงปู่อายุมากแล้ว ข้าวก็ฉันได้ไม่กี่คำ แต่แทนที่จะบ่น ท่านกลับยิ้ม บอกว่า “ไอ้ดีเนาะ ได้ออกกำลังเนาะ แล้วท่านก็ออกแรงช่วยเข็นรถจนวิ่งได้ ปรากฏว่ากว่าจะถึงบ้านงานก็เลยเที่ยงแล้ว หมดเวลาฉันอาหารไปแล้ว เป็นอันว่า วันนั้นหลวงปู่อดทั้งสองมือ

แต่เนื่องจากได้เวลาเทศน์แล้วเจ้าภาพจึงนิมนต์ท่านขึ้นเทศน์ทันทีหลวงปู่ก็บอกว่า “ดีเนาะ มาถึงก็ได้ทำงานเลยเนาะ” ว่าแล้วท่านก็ขึ้นธรรมมาสน์เทศน์จนจบ ศิษย์ชงกาแฟถวาย แต่ผลอดักเกลือใส่แทนน้ำตาล หลวงปู่ดื่มกาแฟไปได้หน่อยก็บอกโยมว่า “ดีเนาะ” แล้วก็วางธรรมเนียบของญาติโยมที่ศรัทธาเกจอาจารย์ เวลาท่านฉันอะไรเหลือลูกศิษย์ก็อยากได้บ้าง ถือเป็นสิริมงคล แต่ลูกศิษย์ดื่มกาแฟแค่ครั้งแรกเท่านั้นก็พ่นพรวดออกมา

“เค็มปีเลยหลวงปู่ ฉันเข้าไปได้อย่างไร!”

“ดีเนาะ ฉันทกาแฟหวาน ๆ มานาน” หลวงปู่ว่า “ฉันเค็ม ๆ มั๊งก็ดีเหมือนกัน”

ไม่ว่ามีอะไรเกิดขึ้นกับท่าน จะแยะแค่ไหน หลวงปู่ก็มองเห็นแต่แง่ดี ท่านจึงไม่มีความทุกข์เลยอะไร ๆ ก็ดีเนาะหมด

“รู้เขา รู้เรา รู้เท่า รู้ทัน รู้กัน รู้แก้”

โครงการ เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการรักษาวินัย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

หลวงปู่ดีเนาะมิใช่เป็นพระธรรมดา ๆ หากเป็นพระเถระผู้ใหญ่ที่มีชื่อของจังหวัดอุดรธานีที่ใคร ๆ ก็รู้จัก ท่านเป็นเกจิอาจารย์ชื่อดัง มีลูกศิษย์ลูกหามากมาย ท่านจึงมีผู้คนนำเงิน ข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ มาถวายอยู่เป็นประจำ จนเป็นที่หมายตาของโจรผู้หนึ่ง และแล้วอยู่มาวันหนึ่ง ขณะที่หลวงปู่กำลังไหว้พระสวดมนต์อยู่ โจรผู้หนึ่งประวิติปล้นฆ่าเจ้าทรัพย์อย่างโหดโชนก็บุกเข้าประชิดตัว พร้อมกับพูดจาข่มขู่ทันที “นี่คือการปล้น อย่าได้ขัดขืนนะ ไม่งั้นตาย”

หลวงปู่ยังยิ้มกับโจรด้วยอารมณ์ดี และไม่มีอาการสะทสะท้านแต่อย่างใด ท่านกล่าวกับโจรอย่างนิ่มนวลว่า “ปล้นก็ดีเนาะ”

โจรซักจะแปลกใจในคำพูดและท่าทีของหลวงปู่....

โจรจึงพูดตะคอกว่า “ถูกปล้นทำไมถึงว่าดีล่ะ

หลวงปู่ตอบว่า “ทำไมจะไม่ดีล่ะ ก็ข้าต้องทนทุกข์ทรมานผ้าไอ้สมบัติบ้า ๆ พวกนี้ตั้งนานแล้ว เอ็งเอาไปเสียให้หมด ข้าจะได้ไม่ต้องฝ้ามานอีก”

โจรพูดข่มขู่อีก “ไม่ใช่ปล้นอย่างเดียว ฉันต้องฆ่าอีกด้วย เพื่อปิดปาก”

หลวงปู่ก็ตอบเหมือนเดิม “ถูกฆ่าก็ดีเนาะ”

โจรซักรู้สึกแปลกใจมากจึงถามว่า “ถูกฆ่ามันจะดีได้อย่างไรหลวงปู่ตอบ “ข้านะ มันแก่แล้ว อยู่มานาน ตายเสียได้ก็ดี จะได้ไม่ทุกข์ ไม่ต้องคอยดูแลสังขารร่างกายที่เสื่อมโทรม”

โจรฟังแล้วเกิดใจอ่อนจึงบอกว่า "ถ้าอย่างนั้นฉันไม่ฆ่าหลวงปู่ก็ได้

หลวงปู่ก็พูดเหมือนเคย “ไม่ฆ่าก็ดีเนาะ”

โจรถามแบบสงสัยและข้องใจ “ทำไมฆ่าก็ดี ไม่ฆ่าก็ดี

หลวงปู่ตอบว่า “การฆ่ามันเป็นบาปเป็นกรรม เอ็งจะต้องชดใช้เวรกรรมทั้งชาตินี้และชาติหน้า อย่างน้อยพวกตำรวจเขาจะต้องตามจับเอ็งเข้าคุกเข้าตะราง หรือไม่เอ็งก็ถูกฆ่าตาย ตายแล้วก็ยังตกนรกอีก”

โจร ได้ฟังแล้วจึงเปลี่ยนใจ “ถ้าอย่างนั้นฉันไม่ปล้นหลวงปู่แล้ว” หลวงปู่ก็ตอบอีกว่า “ไม่ปล้นก็ดีเนาะ” แล้วโจรก็จากไปด้วยดี หลวงปู่ดีเนาะ หรือ พระเทพวิสุทธาจารย์ เกิด พ.ศ. ๒๕๑๕ ท่านเป็นเจ้าของอาวาสวัดมัชฌิมาวาส ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๑ จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๑๓ จึงได้ถึงแก่มรณภาพลง ตรงกับวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๑๓ เวลา ๐๙.๑๐น. ด้วยโรคชรา รวมอายุหลวงปู่ได้ ๙๘ ปี เป็นเจ้าอาวาส ๖๓ ปี พรรษาได้ ๗๖ พรรษา ข้อคิดของท่านคือ “มองโลกในแง่ดีแล้วชีวิตจะมีสุข”

ที่มา -

<https://nitanstory.com/%e0%b๘%๙๙%e0%b๘%b๔%e0%b๘%๙๗%e0%b๘%b๒%e0%b๘%๙๙%e0%b๘%๙e%e0%b๘%b๗%e0%b๙%๘๙%e0%b๘%๙๙%e0%b๘%๙a%e0%b๙%๘๙%e0%b๘%b๒%e0%b๘%๙๙-%e0%b๘%๙e%e0%b๘%๘d%e0%b๘%b๒%e0%b๙%๘๔%e0%b๘%๘๑%e0%b๙%๘๘%e0%b๘%๙b%e0%b๙%๘๘%e0%b๘%b๒/>

แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดไว้แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ไว้ดังนี้

ส่วนที่ ๑ จรรยาบรรณต่อตนเอง

ข้อ ๕ ครูต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ โดยต้องประพฤติและละเว้นการประพฤติตามแบบแผนพฤติกรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ก) พฤติกรรมที่พึงประสงค์

- (๑) ประพฤติตนเหมาะสมกับสถานภาพและเป็นแบบอย่างที่ดี
- (๒) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตตามประเพณี และวัฒนธรรมไทย
- (๓) ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ ตามเป้าหมายที่กำหนด
- (๔) ศึกษา หาความรู้ วางแผนพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และสะสมผลงานอย่างสม่ำเสมอ
- (๕) ค้นคว้า แสวงหา และนำเทคนิคด้านวิชาชีพที่พัฒนาและก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับมาใช้แก่ศิษย์และผู้รับบริการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์

(ข) พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

- (๑) เกี่ยวข้องกับอบายมุขหรือเสพสิ่งเสพติดจนขาดสติหรือแสดงกิริยาไม่สุภาพเป็นที่น่ารังเกียจในสังคม
- (๒) ประพฤติผิดทางชู้สาวหรือมีพฤติกรรมล่วงละเมิดทางเพศ
- (๓) ขาดความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ความเอาใจใส่ จนเกิดความเสียหายในการปฏิบัติงานตามหน้าที่
- (๔) ไม่รับรู้หรือไม่แสวงหาความรู้ใหม่ๆ ในการจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติหน้าที่
- (๕) ขัดขวางการพัฒนาองค์กรจนเกิดความเสียหาย

ที่มา/ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๐